

EDINOST

Izboja vsak dan zjutraj, trdi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega 20, I. nadst. — Dopolni list: postaja uredništva. — Naklada: 1000. — Izdajatelj in odgovorni urednik: J. C. Oblak. — Lastnik: J. C. Oblak. — Tisk: Tiskarna Edinost. — Telefon uredništva in naklada: 11-57. — Nakladna cena: za celo leto 60 K, pol leta 30 K, tri mesece 15 K — za prelobo izdajo za celo leto 12 K, pol leta 6 K.

Posamezna številka za Trst in okolico 20 vin., zunaj 20 vin. Oglasi trgovcev in obrtnikov mm 10 0 vin.; omenice, zahvale, posvetila, vabila, oglasi dnevni zavodov mm po 50 v.; oglasi v tekstu lista do 3 vrst 30 K, vsaka nadaljna vrsta 3 K. Mali oglasi po 8 vin. beseda, na stran po 80 vin. Oglase sprejema in izdaja oddelček Edinosti. Narocnine in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici sv. Frančiška As. 20. — Poštneizbr. račun 841.652

izboja vsak dan zjutraj, trdi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega 20, I. nadst. — Dopolni list: postaja uredništva. — Naklada: 1000. — Izdajatelj in odgovorni urednik: J. C. Oblak. — Lastnik: J. C. Oblak. — Tisk: Tiskarna Edinost. — Telefon uredništva in naklada: 11-57. — Nakladna cena: za celo leto 60 K, pol leta 30 K, tri mesece 15 K — za prelobo izdajo za celo leto 12 K, pol leta 6 K.

Koroški Nemci bi se hoteli pogajati.
LJUBLJANA, 1. jan. Ljubljanski korespondenčni urad poroča dne 1. januarja ob pol sedenih zvečer iz uradnega vira: V Labodski dolini, v celovški okolici ter v Rožni dolini se zbirajo nemški vojaki in civilisti. Sicer nič novega. — Koroški Nemci so bili k vojaškemu poveljstvu poslali parlamentarja, da se z našim poveljstvom dogovori o vojaških stvareh. Sprejel ga je dne 28. decembra m. l. podpolkovnik Uimansky ter mu izjavil, da se z nami o vojaških stvareh ne bo dogovarjal, ker se koroški Nemci, kakor je pokazala izkušnja, ne drže nobenega dogovora. Nato je nemški parlamentar odšel. Danes je koroška nemška deželna vlada Narodni vladi SHS v Ljubljani poslala dopis, kjer izjavlja, da je odgovor podpolkovnika Uimanskega nemškemu parlamentarju vzela v vednost.

Ljubljanska manifestacija za osvoboditev koroških Slovencev.

LJUBLJANA, 2. jan. Včeraj dopoldne je v veliki dvorani »Uniona« manifestirala številna množica za osvoboditev slovenskega Korotana. Shod je predsedoval dr. I. C. Oblak, ki je poudarjal, da je slovenski narod tekom slovenskega siliženstva postal železo, jedro je pa postal slovenski Korotan v boju za osvoboditev in združenje. Poročil je besedo uredniku »Mira« Franu Smodeju, ki je bil viharno pozdravljen in je obširno razpravljal o političnem in gospodarskem položaju slovenskega Korotana. Sovražnik nove združene države SHS je vsak, kdor danes uganja strankarstvo, ko so se meje zedinjene države v nevarnosti. Čehi prodirajo in korakajo proti našim četam, da si zavarujejo meje in s tem svojo državo; pri nas pa se dela samo visoka državna politika, zamerja pa podrobno delo in bramba meje. Razpravljal je obširno o organizaciji obrambe ter poudarjal, da je sedaj organizacija koroških Nemcev boj za meje, da so golpe — kar je pripisovati le zanikrosti Narodne vlade (v Ljubljani) — plenijo in ropajo po slovenskem koroškem ozemlju. Odločno je kritiziral postopanje Narodne vlade proti zastopnikom koroškega deželnega odbora (višarju odobravanju). Noče biti nikakor krivičen in odobraval korake dr. Breica, ki pa ni našel zaželenih zaslonov v ostali Narodni vladi. Obširno omenja postopanje nemških socialističnih demokratov, ki so si naravnost v nasprotju s svojimi načeli. Ladolenca strank in nedeljavnost vlade je vzrok, da so v Jugoslaviji nastale take razmere. Proti nasilstvu Nemcev je treba protisiti! Štiri leta so krvaveli slovenski vojaki. Vzemimo vsi v usodnem trenutku puško v roke. Izvajanja govornikova je zbrana množica vzela na znanje z velikim navdušenjem in odobravanjem. Za njim je govoril zastopnik koroških Slovencev dr. Ferdo Müller, ki je stvarno povsem odobraval izvajanja predgovornikova. Vseh protestov smo že do grla siti. Treba je, da slede dejanja. Prodiranje nemških tolp ne ogroža samo koroškega ozemlja, ampak tudi Stajersko, in tudi Maribor bo v nevarnosti, če koroški Nemci dobe nadvlado. Govornik je ostro kritiziral postopanje Narodne vlade in tudi generalnega štaba, odobraval pa je korake poveljnika dr. Breica, ki so je povsod trudil, da bi rešil Koroško. Zagovarjal je takojšnjo ustanovitve prostovoljne legije. — Dr. Lovro Pogačnik kot poveljenik za narodno obrambo ni imel spočetka ugodne pozicije, ker mu je shod večkrat ugovarjal in ga v izvajanjih prekinjeval. Slednjič je govornik apeliral na slovenske slovenske čuteče častnike in vojake, da polnoštevilno pristopajo k prostovoljni legiji. Slovesno je pred vsem shodom izjavil in zastavil svojo častno besedo, da gre kot prostovoljec-prostak v prvo bojno črto za slo-

venski Korotan. (Viharno odobravanje!) Omenjal je težave poslovanja prve dni ustanovitve nove vlade, ko v Ljubljani ni bilo nobenega slovenskega polka, niti 17. pehotnega, niti 2. gorskega strelskega polka. Predlagal je, da se takoj prične z vpisovanjem v prostovoljsko legijo. Tu je nastal slovesen tremotek. Častniki in vojaki so stopili na govorniški oder. Ko je dr. Pogačnik zaključil svoj govor, je zadonela jugoslovanska himna in »Naprej«. Zadonele so besede: »Konco alkohol! — Puško v roke!« Popoldne ob 4 so bila obširna posvetovanja o ustanovitvi prostovoljske jugoslovanske legije. Rezultat posvetovanj je bil ta, da se čimprej ustanove prostovoljske legije, katerih naloga bo, zasesti slovenski Korotan in varovati slovensko koroško ljudstvo pred ropi in plenitvami nemških.

Seznam internirancev.

PRAGA, 31. dec. Kakor poroča Dun. kor. ur. je bil tu sestanek internirancev in zaprtih, ki so mu prisostvovali ministri dr. Rašin, dr. Soukup in dr. Vrbensky. Ministrski predsednik dr. Kramar se je oprostil, da se sestanka ne more udeležiti. Po odobrenju pravil za društvo internirancev in zaprtih se je sprejela resolucija, kjer se zahteva zaplenbo posestev nadvojvode Friderika kot odškodnine za internirance in zaprte in odstavitve in kaznovanje uradnikov, ki so pri internacijah, preiskavah in razsodbah v različnih veleizdajniških procesih kršili svojo uradniško oblast in ki še danes uradujejo na svojem mestu.

Francozi na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA, 1. jan. Glasom Dun. kor. urada poroča »Az Est« iz Velikega Varadina, da je general Berthelot izjavil v svojem odgovoru na pozdrav ogrskega narodnega sveta, da bo mirovna konferenca pravično razsodila in da ne bo poznala nikake osvete. Veliki Varadin bo zasedla konjica, ki bo pobirala erozije. General je poudarjal, da za boljševidem ne bo mesta v deželi.

Spopadi med Rumuni in Madžari.

SIBINJ, 30. dec. Rumunska državna agentura Dacia poroča: Včeraj popoldne je došlo od začasnega rumunske vlade naslednje oficijozno poročilo iz Arada o sprejemu francoskega generala Berthelota. Sprejem je bil stislen. Na tisoče Rumunov je pričakovalo generala Berthelota na kolodvoru ter prirejalo navdušene ovacije slovitemu zastopniku slavne francoske armade. Med viharimi klici »Vive la France« se je odpeljal general Berthelot v hotel »Pri belem križu«, pred katerim je bila zbrana ogromna množica Rumunov. Med tem, ko je general Berthelot sprejemal odposlanstva, so napadle oborožene madžarske tolpe Rumune. Nastalo je klanje, ki se je razširilo po vsem mestu. Ta vest, ki se potrjuje, je povsod zbudila veliko ogorčenje. Provlzorna rumunska vlada je zaradi teh dogodkov odredila najstrožjo preiskavo. Pri bojih v Aradu je bilo 7 mrtvih in 12 ranjenih.

ARAD, 31. dec. Rom. brz. agent. Dacia poroča: Ko je general Berthelot obiskal rumunskega škofa Ivana Pappo, so oborožene mažarske tolpe napadle poslopje vojnega ministra Stefana Cicutu Popa.

Težkoče Nemške Avstrije.

LONDON, 31. dec. Glasom Dun. kor. urada objavlja Reuterjev urad razgovor svojega zastopnika na Dunaju s predsednikom nemškoavstrijske narodne skupščine, Seitzem, in državnim kancelarjem dr. Rennerjem. Seitz je najprvo spomnil na predgovorino svetovne vojske in delal med drugim: Usoda Nemške Avstrije je tragična. Po krivici se nas obsoja, da smo povzročili svetovni konflikt. Lahko dokazemo, da Nemška Avstrija ni imela nikakih ekspanzijskih stremeljenj po slovenskem jugu. Okupacija Bosne je bila zgolj v interesu Habsburžanov. Toda Čehi in Jugoslavlani so s tem, da so svoječasno glasovali v parlamentu za vojne kredite, omogočili okupacijo. Proti sklepom avstrijskih diplomatov so Nemška Avstrija in posebno socialdemokratski poslanci najenergičnejše protestirali in se jim upirali. Glede izbruhov vojske je predsednik poudarjal na burne proteste, ki jih je organizirano delavstvo podalo proti ultimatumu Srbiji. V nobeni državi ni vojaška kasta tako kruto postopala, kakor pri nas v Avstriji. O načrtu federacije vseh narodov bivše monarhije se je izjavil predsednik, da bi taka federacija je podpirala vsekantital, ki ima interes na uresničevju takega načrta. Seitz je nato opozarjal, na težkoče carinske zveze in izjavil, da Nemška Avstrija sama ne more imeti obstoja. Zemljepisna lega in prometna žila kažejo na južno Nemčijo, s katero se avstrijski Nemci čutijo vezane po narodnostnem sorodstvu. Z južno Nemčijo je ustvarjena zveza tudi z ostalo Nemčijo, na katero je Nemška Avstrija navsezana. Ententa še vedno ne priznava naše države, ki se ima vsled tega vedno boriti z velikimi težkočami. Predsednik je opozarjal na mirno, vzorno in povsem nekrvavo revolucijo v državi. Končno je omenil, da je med Londonom in Dunajem vedno obstajal prijateljsko razmerje. Končal je predsednik Seitz svoj razgovor z besedami: »Edina jasna točka v vsi tragediji Nemške Avstrije je menda odrešenje dežele izpod avtokracije Habsburžanov, ki se pač ne ugnezdi nikoli več.«

Wilson v Italiji.

PARIZ, 1. jan. Danes je prispel iz Italije na lyonski kolodvor poseben kraljevski vlak, namenjen za Wilsona. Wilson se je pripeljal na postajo v avtomobilu skupno s soprogo in hčerjo ob 5:50 popoldne. Sprejel ga je italijanski veleposlanik conte Bonin Logare. Wilson je takoj stopil v vlak in z njim ameriški admiral Grayson in general Harz. Vlak se je odpeljal ob 7:05 zvečer.

TURIN, 2. jan. Wilson je dospel semkar ob 2:30 dopol-

dne in je ob 2:50 nadaljeval vožnjo proti Rimu. Na postaji ga je pozdravil ameriški veleposlanik v Rimu, Nelson Page, ki se je odpeljal potem z istim vlakom. Sprejem na postaji je bil zelo slovesen.

RIM, 2. jan. Wilson je danes dopoldne ob poli enajstih dospel v Rim in je bil sprejet z velikanskim navdušenjem.

Mirovna konferenca.

LONDON, 2. jan. Uradno sporočilo potrjuje vest lista »Evening News« o angleškem odposlanstvu k mirovni konferenci v Parizu in dostavlja, da Lloyd George in Bonar Law ne odpotujeta pred sredo prihodnjega tedna. Balfour je že na Francoskem. Smatra se, da se konferenca prične 13. t. m.

Znamenit govor — Iz leta 1914.

Marsikak govor in dogodek tekom vojne je ostal nam prikrit. Morali smo se skrivati ako smo hoteli čitati utihotapljen poročila; skrivali smo izpisovali važnejša poročila zunaj izhajajočih časopisov; avstrijski detektivji so krožili krog nas in vsa ta poročila smo morali skrivati kar najvarneje, da so nam bila vsaj od časa do časa tolažilni dokumenti za boljšo bodočnost v najtežjih dneh. Nismo smeli izražati kar smo tako dolgo nosili v srcu. A prišel je dan odrešenja, v katerega smo vedno neomajno upali in za katerega smo bili vedno pripravljani žrtvovati in pretrpeti vse.

Dva taka dokumenta sta bila za nas manifest regenta Aleksandra na srbski narod v najtežjih dneh za Srbijo in govor ministrskega predsednika Pašića koncem leta 1914. na skupščino. Oba dokumenta smo prejeli skrivoma in si jih globoko zapisali v srce, kot proroka in poroka boljše bodočnosti, ki nam mora zasijati. Vero smo imeli vedno v moze, ki so vodili boj za našo svobodo in naše pravice.

Ker naše občinstvo ni imelo prilike čitati še omenjenih dokumentov, prinašamo danes govor ministrskega predsednika Pašića, posnet po listih koncem l. 1914. in se glasi: Nova srbska vlada, ki ji predseduje (l. 1914.) Pašić, je podala skupščini sledečo izjavo:

»Vlada, ki ima čast se Vam predstaviti, je sestavljena v svrhu, da do konca te velike krize manifestira edinstvo volje sil in prizadevanj vseh strank naše dežele. Ona je prepričana o zaupanju skupščine, da zastavi vse svoje sile v službo velike stvari naroda srbskega in družine srbo-hrvatsko-slovenske.

Vlada smatra za svojo prvo dolžnost, da se v globokem spoštovanju prikloni pred junaki žrtvami, prostovoljno doprinesenimi na altarij domovine. Vlada izreka srbski vojski in slehernemu vojaku, od poveljnikov do prostaka izraz svojega zaupanja, svojega občudovanja in svoje hvalečnosti za njihove napore in njihove žrtve za domovino. Naša mlada vojska se je, ohranivši si dobri sloves, ki si ga je stekla v preteklih letih, vredno postavila ob bok slavnim armadam velikih narodov, naših zaveznikov, ki se z nami vred borijo za stvar pravice in svobode. Šele ob koncu usodopolnih dni vojne bo ocenjeno naše zgodovinsko delo!

Vlada je prepričana, da je celokupni narod srbski odločen, da do završetka te svete vojske brani svoja ognjišča in svojo svobodo, kajti edina dolžnost sedaj ji je, da zagotovi ugoden izid tej veliki veliki vojni, ki se je že v začetku razvila v boj emancipacije in združevanja vseh naših bratov Srbov, Hrvatov in Slovencev, oropanih svobode. Krasni uspeh, ki bo ovenčal to vojno, bo bogato oškodoval velike žrtve sedanje srbske generacije.

V tem boju narod srbski nima izbirati, kajti med življenjem in smrtjo ni izbire. Narod je primoran do boja ter ga bo dohoteval z isto neizprosno energijo kakor ono stoletje poprej za osvoboditev Kosova. Vlada se bo potrudila biti verna predstaviteljica te odločne narodne volje ter bo zvesta svojim močnim in junaskim zaveznikom, z zaupanjem pričakovanja ure zmage.

Vlada bo, svesta si nalog in težav, ki so prišle nad vojsko in nad velik del naroda, storila vse, kar zamo-rejo storiti človeške sile, da zboljša sodanji položaj ter bo hitro in energično odredila vse potrebno za oskrbo vojske in sanitarno službo armade, kajti v to svrhu ni bila nobena žrtve opuščena. V sporazumu z vami, gospodje poslanci, bo vlada storila vse potrebne odredbe, da se narodu po vojni pomaga ter se vzpostavijo njegove sile. Sedaj pa, ko se nahaja sovražnik na naših tleh, kličo vlada: »Naprej z božjo pomočjo, na sovražnika v boju proti nemcu!

Vsi poslanci in vsi navzoči so ponovili poslednje besede izjave, ki je bila opetovano prekinjena z navdušenim živjo-klici.

Iz jugoslovanskega sveta.

Regent Aleksander — jugoslovanskim železničarjem. Na vdanostno brzojavko »Zveze Jugoslovanskih železničarjev« na izrednem občnem zboru dne 15. decembra je prispel naslednji odgovor: »ZJZ. Ljubljana. Slovenskim železničarjem! Požrtvovalno delovanje za narod in domovino v najtežjih časih mi je dobro znano, se na pozdravu iskreno zahvaljujem. Uverjen sem, da z Vašo pomočjo premagamo mnogo težkoče naše mlade državne organizacije. — Aleksander.«

— Uradne ure blagajne od 9 do 13. —

Sram vas bodi! Kakor se je poročalo, so v prestolnici Slovenije, beli Ljubljani, že vse počistili, kar je bilo treba počistiti. Prišel nam je slučajno v roke neki ljubljanski list, v katerem smo čitali, da so vrgli s stolpa oba kipa maršala Radetzkega, onega v Zvezdi in onega drugega pred Tivoljskim gradom, in ravno tako tudi kip cesarja Franca Jožefa I. na trgu pred sodno palačo. Ovili so kipu, ki je bil itak že pomazan s črnilom in je imel odbit nos, vrvi okoli vratu, potegnili, in kip se je zvalil v sneg, oziroma na deske, s katerimi je bil za grit, ter teži tanka) kakor na mirtvaškem odru z vrvolo okoli vratu. Dobro! Toda pred seboj imamo potrdilo ljubljanskega poštnega urada, torej urada, ki posluje v prestolnici Slovenije, na sedežu Narodne vlade itd., narodne navdušenosti, narodne zavednosti itd. itd. Toda to potrdilo je takšno-le: Na levi dvoglaví avstrilski orol, potem pa »Postanweisung Nr. ...» in šele v drugi vrsti: »Pošta nakaznica št. ...» itd., a na desni strani poštni pečat: »Ljubach — Ljubljana». In ne mislite morda, da je to potrdilo morda iz prejšnjega stoletja, iz čemur od 30.